

ČLOVEK A SVET PRÁCE

Názov školy		Základná škola Andreja Kmeťa		
Adresa		Ul. M. R. Štefánika 34, 934 01 Levice		
Riaditeľka školy		Mgr. Alica Meňhartová		
Koordinátor pracovného tímu		1.cyklus	2.cyklus	3.cyklus
Človek a svet práce		Mgr. Hložková		
Technika				
Použitá literatúra		Štátny vzdelávací program pre základné vzdelávanie (ďalej len „ŠVP“) schválený dňa 31. 3. 2023 pod č. 2023/831:7-A2140		
Platnosť dokumentu		Postupné zavádzanie od šk. roka 2024/2025 od 1. ročníka vo všetkých predmetoch		
Vypracovanie dokumentu		júl 2025		
Grafická úprava		Mgr. L. Medúzová		
Kontakt	telefónne č.	+421 36 / 631 30 41		
	e-mail	podatelna@zsaklv.sk		
ČLOVEK A SVET PRÁCE				

ČLOVEK A SVET PRÁCE

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Základnými stavebnými prvkami vzdelávacej oblasti Človek a svet práce sú tri komponenty: **Technika, Kariérová výchova a Podnikavosť a iniciatívnosť**. Všetky tri komponenty sú navzájom prepojené tak, aby podporovali rozvoj technického, tvorivého a kritického myslenia žiakov. Dôraz sa kladie na rozvoj technickej a profesijnej gramotnosti, tvorivosti, samostatnosti, spolupráce a zodpovedného rozhodovania.

Technická gramotnosť predstavuje schopnosť žiakov používať, hodnotiť a chápať techniku a technológie. Žiaci sa učia využívať technické nástroje, materiály a pracovné postupy pri tvorbe výrobkov a riešení praktických úloh. Súčasťou technickej gramotnosti je aj rozvoj digitálnej a AI gramotnosti, prostredníctvom ktorej žiaci využívajú digitálne technológie a nástroje umelej inteligencie bezpečne, eticky a primerane svojmu veku.

Profesijná gramotnosť predstavuje schopnosť poznávať vlastné záujmy, schopnosti, silné a slabé stránky a využívať ich pri plánovaní svojho vzdelávania a profesijnej budúcnosti. Žiaci sa postupne oboznamujú so svetom práce, profesiami a významom práce pre človeka i spoločnosť.

Obsah vzdelávacej oblasti je založený na riešení praktických úloh, projektovom vyučovaní, experimentovaní, tvorbe výrobkov a prezentovaní vlastných riešení. Žiaci sa učia prepájať poznatky z techniky, prírodných vied, matematiky, umenia a digitálnych technológií s reálnymi životnými situáciami. Dôraz sa kladie na environmentálnu zodpovednosť, šetrné využívanie zdrojov, recykláciu a udržateľný spôsob života.

Hlavný cieľ vzdelávania

1. cyklus

Hlavným cieľom 1. cyklu je, aby žiaci získali základnú technickú gramotnosť, spoznali vlastnosti materiálov a technických zariadení, osvojili si základné pracovné zručnosti a bezpečnostné návyky, rozvíjali tvorivosť pri zhotovovaní jednoduchých výrobkov a vytvárali si pozitívny vzťah k práci, technike a pracovným činnostiam. Zároveň sa učia poznávať svoje záujmy, schopnosti a význam práce v každodennom živote.

2. cyklus

Hlavným cieľom 2. cyklu je, aby žiaci rozvíjali základy technickej a profesijnej gramotnosti, dokázali riešiť jednoduché technické úlohy, navrhovať a zhotovovať výrobky, využívať technické zariadenia v každodennom živote a získavali prehľad o profesiách a možnostiach svojho budúceho smerovania.

3. cyklus

Hlavným cieľom 3. cyklu je, aby žiaci samostatne navrhovali, vytvárali, prezentovali a hodnotili technické riešenia, rozvíjali technické, podnikateľské a kariérové kompetencie, využívali digitálne technológie a primerane aj nástroje umelej inteligencie pri riešení problémov a zodpovedne sa pripravovali na svoje ďalšie vzdelávanie a profesijný život.

Ciele vzdelávacej oblasti

- Kreatívne a inovatívne integrovať princípy matematiky, vedy, techniky a umenia pri navrhovaní technických riešení.
- Používať technické nástroje, prístroje, materiály a údaje pri tvorbe výrobkov a riešení praktických úloh.
- Uvedomovať si potrebu environmentálnej udržateľnosti pri výrobe a používaní výrobkov.
- Tvoriť a prezentovať vlastné návrhy a riešenia a spolupracovať pri ich realizácii.
- Rozumieť základným ekonomickým princípom a uplatňovať zodpovedné rozhodovanie vo svete finančných, prírodných a ľudských zdrojov.
- Identifikovať jednoduché technické problémy a navrhovať spôsoby ich riešenia.
- Rozvíjať technické, digitálne a AI zručnosti a aktívne vyhľadávať možnosti ich zdokonaľovania.
- Poznať svoje silné a slabé stránky a využívať ich pri kariérovom rozhodovaní.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Poznať vlastnosti a možnosti využitia prírodných, technických a odpadových materiálov.
2. Dodržiavať osvojené základné pravidlá bezpečnosti pri práci.
3. Zhotoviť jednoduché výrobky podľa postupu alebo návodu s podporou učiteľa.
4. Uplatniť kreativitu, motiváciu a zodpovednosť pri práci na vlastnom nápadе.
5. Pomenovať základné technické zariadenia a dopravné prostriedky.
6. Pomenovať a prezentovať vlastné záľuby.
7. Porozumieť zmenám v pracovných činnostiach a profesiách v minulosti a súčasnosti.
8. Porozumieť významu práce a rozpoznať jej hodnotu.

1. ROČNÍK

Výkonový štandard	Komponent	Tematický celok	Obsahový štandard	Činnosti	Téma
Skúmať materiály a ich vlastnosti dôležité pre technickú činnosť	Technika	Modelovacie materiály	vlastnosti modelovacích materiálov, rozdiely pri spracovaní	modelovanie, porovnávanie	Modelujeme z plastelíny
Realizovať technické projekty s využitím bezpečných materiálov	Technika	Papier a kartón	druhy papiera, vlastnosti, suroviny na výrobu	strihanie, skladanie, lepenie	Papierové tvorenie
Konštruovať jednoduché technické modely s využitím vlastnej predstavy	Technika	Konštruovanie	výroba jednoduchých úžitkových a dekoratívnych výrobkov z rôznych materiálov	práca so stavebnicou	Stavby z lega
Pomenovať základné technické zariadenia a dopravné prostriedky	Technika	Technika okolo nás	technické zariadenia v domácnosti	pozorovanie, rozhovor	Pomocníci v domácnosti
Oceňovať hodnotu vlastného úsilia a tvorivosti bez porovnávania sa s výstupmi AI	Technika	Tvorivosť a AI	vlastná tvorba, AI ako pomocník	reflexia práce	Môj výrobok
Pomenovať prínosy a rozdiely medzi rôznymi povolaniami	Kariérová výchova	Povolania	význam práce pre človeka a rodinu	rozhovor, prezentácia	Moje budúce povolanie
Opísať svoje záľuby a úspechy	Kariérová výchova	Sebapoznanie	záľuby a schopnosti	prezentácia	Čo ma baví
Navrhnuť jednoduchý produkt na základe nápadu	Podnikavosť a iniciatívnosť	Tvorba nápadu	jednoduchý návrh výrobku	skupinová práca	Môj nápad
Pomenovať súvislosť medzi potrebami, túžbami a financiami	Podnikavosť a iniciatívnosť	Finančná gramotnosť	vymedzenie vecí, ktoré možno a nemožno vlastniť	diskusia	Čo potrebujem a čo chcem
Starat' sa o súkromný a spoločný majetok	Podnikavosť a iniciatívnosť	Zodpovedné správanie	ochrana majetku	praktické situácie	Naše veci

2. ROČNÍK

Výkonový štandard	Komponent	Tematický celok	Obsahový štandard	Činnosti	Téma
Skúmať vlastnosti prírodných, technických a odpadových materiálov	Technika	Materiály okolo nás	prírodné, technické a odpadové materiály	pozorovanie, triedenie	Materiály okolo nás
Realizovať technické projekty podľa postupu	Technika	Technický projekt	základné pracovné postupy a nástroje používané pri realizácii technického projektu	výroba výrobku	Zhotovenie darčeka
Poznať význam recyklácie a triedenia odpadu	Technika	Recyklácia	triedenie odpadu	recyklácia, tvorba	Druhá šanca odpadu
Konštruovať jednoduché modely	Technika	Konštruovanie	modely a konštrukcie	stavba modelov	Mosty
Využívať digitálne nástroje a AI pri tvorbe návrhu pod vedením učiteľa	Technika	Digitálne nástroje a AI	AI pri tvorbe návrhu	porovnávanie riešení	Navrhujeme s AI
Pomenovať význam práce a rôznych povolání	Kariérová výchova	Povolania	profesie a ich prínos	rozhovor	Čím budem
Prezentovať svoje záujmy a úspechy	Kariérová výchova	Sebapoznanie	silné stránky	prezentácia	Čo mi ide
Navrhnuť a realizovať jednoduchý nápad	Podnikavosť a iniciatívnosť	Tvorba nápadu	príprava a realizácia	tímová práca	Môj projekt
Pomenovať súvislosť medzi napĺňaním osobných potrieb, túžob a financiami	Podnikavosť a iniciatívnosť	Finančné rozhodovanie	potreby a financie	modelové situácie	Peniaze a potreby
Šetrne využívať materiály a zdroje	Podnikavosť a iniciatívnosť	Environmentálna zodpovednosť	šetrenie zdrojov	praktické úlohy	Šetríme prírodu

3. ROČNÍK

Výkonový štandard	Komponent	Tematický celok	Obsahový štandard	Činnosti	Téma
Skúmať materiály a ich využitie pri tvorbe výrobkov	Technika	Technické materiály	papier, textil, drevo, plasty	porovnávanie materiálov	Skúmame materiály
Realizovať technické projekty s bezpečnými postupmi	Technika	Technický projekt	základné pracovné postupy a nástroje používané pri realizácii technického projektu	projektová práca	Od nápadu k výrobku
Rozpoznať technický problém a navrhnúť riešenie využitím STEAM a digitálnych nástrojov	Technika	Riešenie problémov	STEAM, digitálne nástroje	skupinová práca	Nájdime riešenie
Konštruovať jednoduché technické modely	Technika	Konštruovanie	priestorové objekty a modely	tvorba modelov	Konštruktér
Kriticky hodnotiť návrhy vytvorené AI a zachovať vlastnú tvorivosť	Technika	AI a technika	AI ako pomocník, overovanie návrhov	porovnávanie návrhov	AI ako pomocník
Opísať rozdiely medzi povolaniami v minulosti a dnes	Kariérová výchova	Svet práce	učebná činnosť žiaka ako osobitný druh práce, stratégie učenia	diskusia	Práca v minulosti a dnes
Pomenovať svoje silné stránky a záľuby	Kariérová výchova	Sebapoznanie	záujmy a schopnosti	sebareflexia	V čom som dobrý
Navrhnuť a predstaviť jednoduchý produkt	Podnikavosť a iniciatívnosť	Produkt a hodnota	návrh produktu	prezentácia	Môj výrobok
Rozpoznať hodnotu práce a výrobkov	Podnikavosť a iniciatívnosť	Hodnota práce	starostlivosť o súkromný a spoločný majetok a šetrné zaobchádzanie s ním	rozhovor	Hodnota práce
Využívať recykláciu, upcycláciu a minimalizáciu odpadu	Podnikavosť a iniciatívnosť	Ekologické správanie	recyklácia, upcyclácia	praktické aktivity	Recyklujeme

